

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol v právnej veci žalobcu : **M. M.**, bývajúcí v B., zastúpený JUDr. E. K., advokátkou v B., proti žalovanej : **S.**, zastúpená Advokátska kancelária P., so sídlom v B., **o vydanie nehnuteľnosti**, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp.zn. 9 C 139/1992, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 19. septembra 2011 sp.zn. 3 Co 55/2011

t a k t o :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava I rozsudkom (v poradí druhým) z 11. novembra 2010 č.k. 9 C 139/1992-227 zamietol návrh žalobcu, ktorým sa domáhal vydania pozemkov parcelné číslo X. vytvorených geometrickým plánom č. K., mapový list č. B. zo dňa 8. decembra 2003 vypracovaný I. K., úradne overeným D. J. pod č. X., z pôvodnej parcely č. X. zastavané plochy o výmere X. m² zapísanej na LV č. X. pre katastrálne územie S. podľa geometrického plánu z roku 2003, odčlenenú novovytvorenú parcelu č. X. zastavané plochy o výmere X. m² pre katastrálne územie S. voči žalovanému. Prvostupňový súd v odôvodnení uviedol, že upravený petit žaloby nie je v súlade s výzvou na vydanie veci zo dňa 26.4.1991, ktorou sa žalobca domáhal predovšetkým finančnej náhrady a vydanie časti nevyužitého pozemku X. m² z parcely č. X. s tým, že za tento pozemok vráti cenu vypočítanú v zmysle znaleckého posudku, t.j. 2 480 Kčs. Žalobný petit nielenže nekorešponduje s výzvou na vydanie veci, naviac je podľa názoru súdu nejasný, nezrozumiteľný a nevykonateľný. Ďalej prvostupňový súd uviedol, že na pozemku bola realizovaná nová stavba – prístavba Slovenskej národnej galérie. Nezastavaná časť pozemku o výmere X. m² tvorí súčasť areálu Slovenskej národnej galérie. Z uvedeného dôvodu nie je možné návrhu vyhovieť.

Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 19. septembra 2011 č.k. 3 Co 55/2011-252 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že dokazovaním vykonaným súdom prvého stupňa bolo preukázané, že predmetná parcela č. X. je sčasti zastavaná parkoviskom žalovanej a sčasti sa na nej nachádza udržiavaný park s okrasnou zeleňou, kde sú umiestnené umelecké diela. Na tomto pozemku teda bola po jeho prevzatí štátom umiestnená stavba a preto ho nemožno žalobcovi vydať. Túto skutočnosť žalobca v podstate uznal tým, že v zmenenom petite žaloby paradoxne uviedol, že sa domáha vydania novovytvorenej parcely č. X. zastavané plochy o výmere X. m². Oprávnená osoba pre účely zákona č. 87/1991 Zb. nemôže požadovať vydanie tej časti zastavanej parcely, na ktorej sa stavba nenachádza. Parcela nemôže byť čiastočne zastavaná a čiastočne nezastavaná. Inými slovami, nie je rozhodujúce, na akej časti parcely, ktorá je predmetom reštitúcie sa nachádza stavba. Ak po jej prevzatí štátom na nej bola čo i len sčasti umiestnená stavba, ide o pozemok, ktorý v zmysle § 8 ods. 3 zákona č. 87/1991 Zb. nemožno vydať. Nemožno pre účely reštitúcie podľa zákona č. 87/1991 Zb. požadovať vydanie geometrickým plánom odčlenenej časti pôvodnej parcely, na ktorej sa stavba nenachádza, ako to urobil v prejednávanej veci žalobca. Žalobe však nemožno vyhovieť aj z ďalšieho dôvodu. Pôvodní vlastníci predmetnej nehnuteľnosti boli súrodencami a všetci zomreli pred účinnosťou zákona č. 87/1991 Zb. (posledná zomrela A. C. v roku X.). Žalobca ako dedič zo závetu po A. C. je síce oprávnenou osobou podľa § 3 ods. 2 písm.a/ zákona č. 87/1991 Zb., ale keďže svoje právo odvodzuje od poručičky A. C., môže sa domáhať iba vydania spoluvlastníckeho podielu, ktorého spoluvlastníčkou bola A. C. v čase odňatia veci, teda podielu o veľkosti 16/30. So záverom súdu prvého stupňa, že petit žaloby je nejasný, nezrozumiteľný a nevykonateľný, odvolací súd nesúhlasí. Z petitu v jeho konečnom znení (č.l. 213) podľa názoru odvolacieho súdu bez pochybností vyplýva, že žalobca sa domáha vydania parcely č. X. zastavané plochy o výmere X. m², ktorá bola geometrickým plánom I. K. z 8.12.2003 odčlenená od pôvodnej parcely č. X.. Okrem toho, ak by aj petit žaloby trpel vyššie spomenutými vadami, bol by súd prvého stupňa povinný postupovať v zmysle § 43 ods. 1 O.s.p. a teda žalobcu vyzvať, aby túto vadu žaloby odstránil.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca, ktorého prípustnosť odôvodňoval ustanovením § 237 písm.f/ O.s.p. Navrhol zrušiť rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Prvostupňový ako aj odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia nevysporiadali so všetkými právnymi argumentmi, iba konštatovali nemožnosť použitia dotknutých ustanovení zákona č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách.

Z dôvodu absolútneho nedostatku riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia ako aj absencie právnej argumentácie v rozhodnutí prvostupňového súdu aj odvolacieho súdu v podstatných otázkach má za to, že postupom prvostupňového aj odvolacieho súdu došlo k odňatiu možnosti žalobcovi konať pred súdom. Nie je zrejmé, či sa sudy vôbec zaoberali i úvahami o možnosti vydať geometrickým plánom vyčlenenú nezastavanú časť pozemku označenú ako novovytvorená parcela č. X., keď vo svojich odôvodneniach odkazujú na znenie § 8 citovaného zákona, pričom prvostupňový súd konštatuje, že ide o areál žalovanej a odvolací súd konštatuje, že skutočnosť, že na parcele sa nachádza stavba v podstate uznal žalobca tým, že paradoxne v zmenenom petite sa domáha vydania novovytvorenej parcely, a to zastavanej plochy. Nevychádza pritom z predložených podkladov a to najmä z geometrického plánu K., ktorý vytvoril parcelu s označeným druhom pozemku, ako je pôvodne uvedený v zápise v katastri nehnuteľností, nakoľko druh pozemku je možné zmeniť až v konaní pred príslušným pozemkovým úradom. Z rozhodnutí nie je možné zistiť, či sa sudy zaoberali pojmom „pokiaľ vec existuje“ v zmysle § 6 ods. 1 písm.i/ citovaného zákona, či viedli úvahy o negatívnych podmienkach uvedených v § 8 citovaného zákona, alebo len striktné vychádzali z dikcie zákona bez podrobnejšieho rozboru a výkladu jednotlivých otázok, ktoré v konaní vyvstali a nedávajú ich do vzájomných súvislostí. Domnieva sa, že požiadavka riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia v odvolacom konaní musí byť dodržiavaná o to precíznejšie, pokiaľ už samotné prvostupňové rozhodnutie, ktorého správnosť odvolací súd posudzuje, vykazuje znaky arbitrárneho nedostatočne odôvodneného rozhodnutia ako je tomu v tomto prípade. Ak aj odvolací súd v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. „doplnil dôvod na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia“, tak aj tento ďalší dôvod odvolacieho súdu nemožno považovať za relevantný a presvedčivý.

Žalovaná navrhla dovolanie žalobcu zamietnuť a priznať jej trovy dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania má dovolanie osobitné postavenie. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno úspešne napadnúť (len) právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, nie však v každom prípade, ale iba ak podanie dovolania pripúšťa zákon.

Zmyslom dovolania je preskúmanie napadnutého rozhodnutia – v prípadoch stanovených zákonom – z hľadiska v zákone určených dovolacích dôvodov a dosiahnutie nápravy tam, kde rozhodnutie napadnuté dovolaním nemôže obstáť z aspektu opodstatnenosti v dovolaní uplatneného dovolacieho dôvodu. Dovolanie je v uvedenom vymedzení zároveň procesný prostriedok (nástroj), ktorým zákon vytvára účastníkovi konania procesnú možnosť, aby v prípadoch (a za podmienok) v zákone uvedených spochybnil opodstatneným uplatnením dovolacieho dôvodu správnosť konania alebo rozhodovania odvolacieho súdu a dosiahol nápravu väd alebo nesprávnosti napadnutého rozhodnutia.

Mimoriadna povaha dovolania v rámci systému opravných prostriedkov sa prejavuje aj v tom, že účastník konania nemôže úspešne podať dovolanie z akéhokoľvek dôvodu, ale len z dôvodu uvedeného v zákone. Občiansky súdny poriadok upravuje tri samostatné dovolacie dôvody. Podľa ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. dovolanie možno odôvodniť len tým, že : a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v ustanovení § 237, b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Treba dodať, že dovolací súd je viazaný uplatneným dovolacím dôvodom, vrátane toho, ako ho dovolateľ obsahovo vymedzil; dovolacie dôvody neposudzuje podľa toho, ako ich označil dovolateľ, ale podľa ich obsahu. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a nemožno sa ním úspešne domáhať revízie skutkových zistení súdov nižších stupňov ani výsledkov nimi vykonaného dokazovania; dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie.

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. V zmysle ustanovenia § 238 ods. 1 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku

vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.).

Dovolaním žalobcu je napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky rozsudkov uvedených v ustanovení § 238 ods. 1, 2, 3 O.s.p., proti ktorým je dovolanie prípustné; prípustnosť jeho dovolania preto z tohto ustanovenia nevyplýva.

Dovolanie žalobcu by vzhľadom na uvedený záver (zistenie) bolo procesne prípustné, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. O vadu tejto povahy ide, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo, alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Treba zdôrazniť, že ustanovenie § 237 O.s.p. nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania; ak v konaní došlo k procesnej vade vymenovanej v tomto ustanovení, možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutie, proti ktorému inak dovolanie nie je prípustné.

So zreteľom na ustanovenie § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p., ktoré ukladá dovolaciemu súdu povinnosť skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., dovolací súd sa neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa komplexne zaoberal otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm.a/ až g/ O.s.p. Existencia ani jednej z uvedených väd však dovolacím súdom v konaní zistená nebola.

Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná

nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch, alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal, a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal, a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Výklad opodstatnenosti, zákonnosti a spravodlivosti výroku má obsahovať odôvodnenie rozsudku. Účelom odôvodnenia je predovšetkým doložiť správnosť rozsudku; zároveň je aj prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutia. Citované ustanovenie § 157 ods. 2 O.s.p. dáva súdom dostatočný návod na to, aké má byť odôvodnenie rozsudku.

To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Judikatúra tohto súdu však nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (porovnaj *Georgiadis c/a Grécko* z 29. mája 1997, *Higgins c/a Francúzsko* z 19. februára 1998).

Rovnako Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenia súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky, súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu (porovnaj uznesenie z 3. júla 2003 sp.zn. IV. ÚS 115/2003).

Dovolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že prvostupňový ako aj odvolací súd náležite odôvodnili svoje rozhodnutia. Súd prvého stupňa zrozumiteľne uviedol dôvody, pre ktoré žalobu zamietol (predmetný pozemok nemožno žalobcovi vydať z dôvodu, že po jeho prevzatí štátom bola na ňom umiestnená stavba, petit žaloby je v rozpore s tým, že žalobca listom z 26.4.1991 nežiadal žalovanú o vydanie nehnuteľnosti, ale o finančnú náhradu, petit žaloby je nejasný, nezrozumiteľný a nevykonateľný). Odvolací súd sa stotožnil

so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa, že predmetnú nehnuteľnosť nemožno vydať podľa § 8 ods. 3 zákona č. 87/1991 Zb., keďže parcela č. X. je sčasti zastavaná parkoviskom žalovanej a sčasti sa na nej nachádza udržiavaný park s okrasnou zeleňou, kde sú umiestnené umelecké diela. Uzavrel, že oprávnená osoba pre účely zákona č. 87/1991 Zb. nemôže požadovať vydanie tej časti zastavanej parcely, na ktorej sa stavba nenachádza. Parcela nemôže byť čiastočne zastavaná a čiastočne nezastavaná. Nie je rozhodujúce, na akej časti parcely, ktorá je predmetom reštitúcie sa nachádza stavba. Nemožno pre účely reštitúcie podľa zákona č. 87/1991 Zb. požadovať vydanie geometrickým plánom odčlenenej časti pôvodnej parcely, na ktorej sa stavba nenachádza, ako to urobil v prejednávanej veci žalobca. Nestotožnil sa so záverom súdu prvého stupňa, že petit žaloby je nejasný a nezrozumiteľný. Uviedol aj ďalší dôvod, pre ktorý žalobe nemožno vyhovieť, keď poukázal na skutočnosť, že žalobca ako dedič zo závetu po A. C. je síce oprávnenou osobou podľa § 3 ods. 2 písm.a/ zákona č. 87/1991 Zb., ale iba v spoluvlastníckom podiele 16/30. Z odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na uvedené skutočnosti dospel k záveru, že skutkové a právne závery odvolacieho súdu nadväzujúce na dôvody rozsudku súdu prvého stupňa nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a že odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ako celok spĺňa parametre zákona na odôvodnenie rozsudku (§ 157 ods. 2 O.s.p.). Samotná skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. sp.zn. I. ÚS 188/2006).

Pokiaľ ide o námietky uvedené v dovolaní žalobcu spočívajúce v nesprávnom právnom posúdení veci, tieto by bolo možné preskúmať len v tom prípade, ak by bolo dovolanie prípustné. Dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p., ak by bol daný, sám osebe ale nezakladá prípustnosť dovolania, preto sa dovolací súd týmito námietkami nezaoberal.

Nakoľko prípustnosť dovolania v danom prípade nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O.s.p. a v dovolacom konaní nevyšlo najavo, že by konanie na súdoch nižších stupňov bolo postihnuté niektorou z väd uvedených v § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu ako neprípustné odmietol (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1

písm.c/ O.s.p.). Pritom riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu.

V dovolacom konaní nebol žalobca úspešný; právo na náhradu trov dovolacieho konania vzniklo žalovanej (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal žalovanej náhradu trov dovolacieho konania, lebo v dovolacom konaní, hoci si náhradu trov dovolacieho konania uplatnila, tieto nevyčíslila (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. januára 2013

JUDr. Jozef Kolcun, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová